



Ekonomikas ministrija

VEBINĀRS

PĀRTIKAS TIRDZNIECĪBAS KOMERSANTIEM

Uzņēmumu noturības un pārtikas apgādes nepārtrauktības nodrošināšana krīzes situācijās

22. septembrī | 14.00 – 16.00 | MS TEAMS

Pārtikas tirdzniecības pakalpojumi krīzes situācijās un valsts apdraudējuma gadījumā

DROŠĪBA

RĪCĪBA

ATBILDĪBA

Rīga | 22.09.2026.

EKONOMIKAS MINISTRIJA



**PĀRTIKAS
TIRDZNIECĪBA**

Pārtikas tirdzniecības noturība 2

Darbības nepārtrauktības plāns pārtikas tirdzniecībai



Darbinieki un krīzes vadība

Darbinieku pieejamība

kritiskās pozīcijas un prasmes;
minimālais darbinieku skaits maiņā;
klātienē un attālināti veicamie pienākumi;
aizvietošana un kompetenču nodošana;
darbinieku nokļūšana darba vietā.

Krīzes vadības modelis

skaidras lomas un lēmumu tiesības;
kontaktpersonu saraksti;
alternatīvi saziņas kanāli;
situācijas uzraudzība un informācijas pārbaude;
procedūras evakuācijai, drošai slēgšanai un darba atsākšanai.

Energoapgādes nepārtrauktība ir dalīta atbildība

Energosistēmas operatori

nodrošina energosistēmas darbību;
reaģē uz bojājumiem;
veic elektroapgādes atjaunošanu.

Pārtikas tirdzniecības uzņēmums

plāno kritisko funkciju nepārtrauktību;
nodrošina rezerves risinājumus;
nosaka atbildīgos un rīcības kārtību.

Ārēja apdraudējuma gadījumā elektroapgādes nepārtrauktību katram komercobjektam nevar garantēt.

Apzināt pārtikas tirdzniecības kritiskās funkcijas

Jāzina, kuras funkcijas nedrīkst apstāties līdz ar elektroapgādes pārtraukumu.

Aukstuma ķēde

aukstuma vitrīnas, ledusskapji, saldētavas un temperatūras kontrole

Norēķini un sakari

kases, karšu maksājumi, internets, telefoni un datu sistēmas

Drošība

avārijas apgaismojums, ugunsdrošība, signalizācija un piekļuves sistēmas

Preču aprite

preču pieņemšana, uzglabāšana, komplektēšana un piegāžu organizēšana

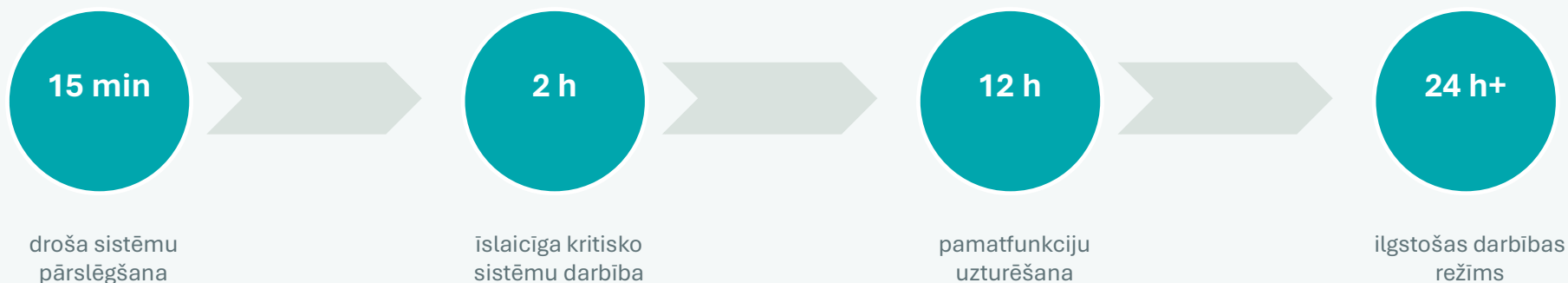
Klientu apkalpošana

droša darbības turpināšana, ierobežošana vai kontrolēta slēgšana

Pamatinfrastruktūra

ūdensapgāde, ventilācija, apkure un sanitārie risinājumi

Sagatavot rezerves risinājumus



UPS / akumulatori

kritiskajām elektroniskajām sistēmām un īslaicīgai autonomai darbībai

Ģenerators

ilgstošākam pārtraukumam un iepriekš noteiktām būtiskajām iekārtām

Pieslēgums un degviela

paredzēt pieslēguma vietu, tehniskās prasības, drošu ekspluatāciju un resursus

Jāzina ne tikai, vai ir rezerves risinājums, bet arī ko tas nodrošina, cik ilgi un kas to iedarbina.

Informācijas, IT un reputācijas noturība

Kiberdrošība

aizsargāt piekļuves datus un rezerves kopijas;
nodrošināt alternatīvu darbu IT traucējumu laikā;
izmantot CERT.LV ieteikumus.

Dezinformācija

vērtēt avotus kritiski;
pārbaudīt informāciju vairākos avotos;
nedalīties ar nepārbaudītu saturu;
saglabāt uzticību klientu un partneru komunikācijā.

Krīzes komunikācija

savlaicīgi informēt darbiniekus un klientus;
norādīt izmaiņas darba laikā un pakalpojumu pieejamībā;
izmantot iepriekš noteiktus kanālus un atbildīgos.

Rīcības minimums uzņēmumam

Praktisks kontrolesaraksts pārtikas tirdzniecības objektam.



Noteikt kritiskās funkcijas un maksimāli pieļaujamo pārtraukumu



Noteikt, kuras aukstuma iekārtas un kases tiek nodrošinātas prioritāri



Aktualizēt darbinieku, piegādātāju un iestāžu kontaktus



Veikt mācības un dokumentēt konstatētos uzlabojumus



Pārbaudīt rezerves elektroapgādi un tās faktisko jaudu



Sagatavot rīcību elektronisko maksājumu un sakaru traucējumiem



Noteikt lēmumu pieņemējus un atbildīgos par iekārtu iedarbināšanu



Informēt darbiniekus par drošības, evakuācijas un darba atsākšanas kārtību

DROŠĪBA • RĪCĪBA • ATBILDĪBA

Informācijas avoti: rīcība krīzē un drošība

Rīcība krīzes gadījumā

Praktiska informācija iedzīvotājiem un organizācijām.

<https://www.sargs.lv>

Šūnu apraides sistēma

Agrīnās brīdināšanas informācija un paziņojumi.

<https://www.112.lv>

IT drošība

CERT.LV ieteikumi drošākas IT vides izveidei.

<https://www.cert.lv>

Civilā aizsardzība

VUGD informācija par civilo aizsardzību.

<https://www.vugd.gov.lv/lv/civila-aizsardziba>

Noturība pret dezinformāciju

Ministru kabineta rokasgrāmata pret dezinformāciju.

<https://www.mk.gov.lv/lv/rokasgramata-pret-dezinformaciju>

D kategorijas kritiskā infrastruktūra

Ko tas nozīmē pārtikas preču tirdzniecības tīklam?

Būtiskais 7 minūtēs

D

nav “vēl viena birka”

Tas ir jautājums:
“Vai mēs varam turpināt strādāt,
kad ierastajā režīmā vairs nevar
strādāt?”

1. Kas īsti ir D kategorija?

Īsā versija: nozarei kritisks pakalpojums, kura apstāšanās kara vai izņēmuma stāvokļa laikā kļūst par valsts drošības problēmu.

Tiesiskais rāmis

Nacionālās drošības likums

- definē kritisko infrastruktūru
- ievieš A / B / C / D kategorijas
- īpašniekam jāplāno un jāīsteno drošība un darbības nepārtrauktība

MK noteikumi Nr. 10 (13.01.2026.)

pasaka, kā to visu praktiski izdarīt



D kategorijas jēga

Nevis “visam jāstrādā kā parasti”,
bet jāspēj saglabāt
KRITISKAIS PAKALPOJUMS
vismaz minimālajā apjomā.

Svarīga ir funkcija, nevis izkārtnē

2. Jā, būs arī “papīri” :)

Bet tie nav mērķis. Mērķis ir, lai uzņēmums jau pirms krīzes zina savu minimālo darbības modeli.

1

Riska pašnovērtējums

Kas mūs var apturēt?
Cik ātri?
Ar kādām sekām?

2

Noturības / DNP plāns

Ko turpinām?
Ar kādiem resursiem?
Kā atjaunojam?

3

Kritiskais personāls

Kas obligāti vajadzīgs,
lai pamatpakalpojums
neapstātos?

4

Mācības + incidenti

Ne retāk kā reizi gadā
apmācām cilvēkus.
Par incidentu ziņojam.

Svarīga nianse: ja līdzvērtīgi dokumenti jau ir, jauns plāns nav obligāti jāraksta no nulles.

3. “Darbības turpināšana” — ko tas nozīmē veikalam?

Ne obligāti 100% režīmā. Jādefinē minimālais pamatpakalpojums un kas vajadzīgs, lai to noturētu.



Plānā var paredzēt arī nepieciešamo valsts / pašvaldības atbalstu: prioritāri energoresursi, sakari, fiziskā apsardze, loģistika u.c.

4. Un kas uzņēmumam no tā?

Sākumā ieguvumi var šķist “mazāki par administratīvo slogu”. Krīzē proporcija mainās.

Kritiskais personāls

NEMOBILIZĒ

izņēmuma stāvokļa laikā, ja
noteikts kā kritiskais
personāls; pretī — pienākums
turpināt strādāt

Mazāka improvizācija

GATAVĀKI

ne tikai karam — arī vētrai,
blackout, sakaru
pārrāvumam, plūdiem vai
kiberincidentam

Valsts atbalsta loģika

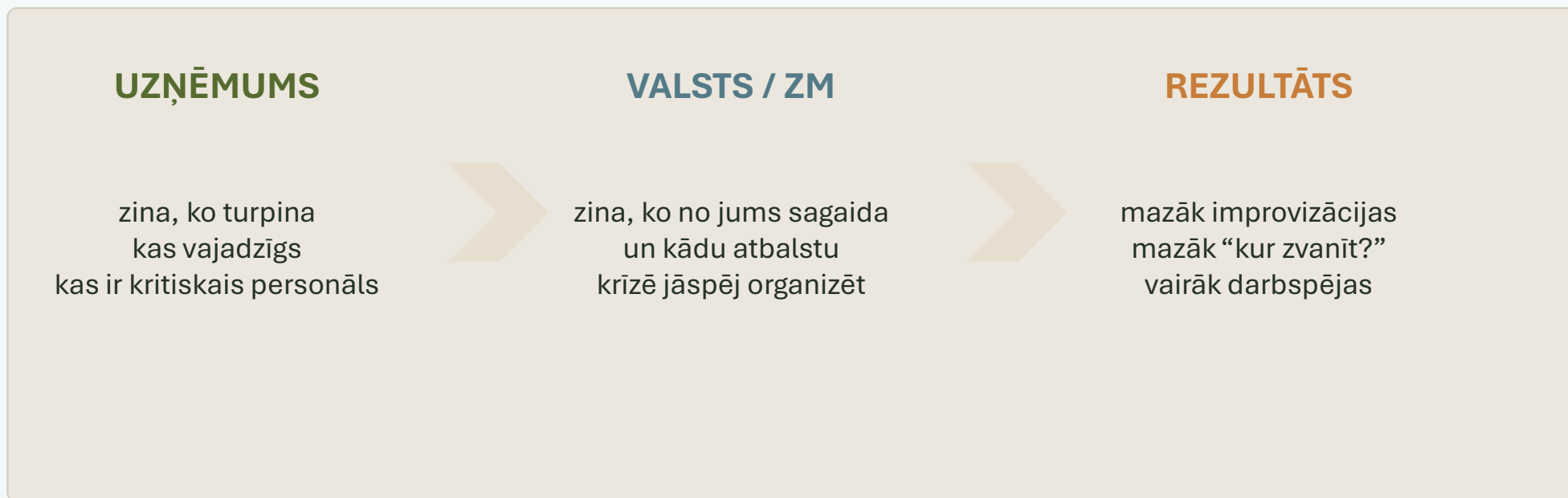
REDZAMĀKI

plānā var definēt vajadzīgo
atbalstu un prioritātes —
energoresursi, sakari, loģistika
u.c.

Svarīgi: “nemobilizēšana” nav automātiska privilēģija visiem darbiniekiem — tā attiecas uz noteikto kritisko personālu un ir sasaistīta ar pienākumu turpināt darbu.

5. Galvenā doma

D kategorija nav “papīru projekts”. Tā ir iepriekšēja vienošanās par to, kas notiek, kad ierastā sistēma apstājas.



Mērķis nav panākt, lai katrs veikals strādātu jebkuros apstākļos.

Mērķis — iepriekš zināt, kuriem jāstrādā un kas tam vajadzīgs.

Īpašuma papildu aizsardzības risinājumi uzņēmumiem un privātpersonām

KAS IR MAINĪJIES?

**Standarta īpašuma polises
militārus konfliktus tradicionāli
izslēdz, bet tirgū ir parādījušies
īpaši vai paplašināti segumi.**

Seguma tvērums būtiski atšķiras: no
militāriem incidentiem miera laikā līdz
noteiktiem kara un politisko konfliktu
riskiem.

Kurš piedāvā un ko sedz?

Piedāvājumi nav vienādi: atšķiras klientu loks, segtie notikumi, limiti un izņēmumi.

BALTA

PRIVĀTPERSONĀM UN UZŅĒMUMIEM

Mājoklim un uzņēmuma īpašumam. Segums ietver militāro dronu radītus bojājumus, teroraktus, sabotāžu, nemierus un noteiktus kara riskus, arī kara stāvokļa gadījumā.

Atsevišķi noteikumi un būtiski izņēmumi.

Compensa

PRIVĀTPERSONĀM UN UZŅĒMUMIEM

Papildu segums mājoklim, iedzīvei vai komercīpašumam gan privātpersonām, gan uzņēmumiem. Sedz militāru dronu, raķešu, šāviņu, municijas vai to atlūzu trieciena un sprādziena radītus zaudējumus, kā arī sabotāžas, terorakta un nemieru riskus.

Seguma nosacījumi un izņēmumi jāpārbauda konkrētajā polisē.

BTA

PRIVĀTPERSONĀM

Mājokļa īpašumam militāra incidenta gadījumā, ja konflikts notiek ārpus Latvijas. Var segt drona, raķetes, atlūzu vai sprādzienviļņa radītus bojājumus.

Jāpārbauda polisē noteiktais īpašums un limiti.

Swedbank

MĀJOKĻA APDROŠINĀŠANAS KLIENTIEM

Automātiski paplašināts mājokļa un apdrošinātās iedzīves segums: militāras operācijas un droni, terorakti, karš, masu nemieri, bruņoti politiski konflikti un sacelšanās.

Spēkā ir noteikumos paredzētie izņēmumi.

Svarīgi: produkta nosaukums “militāro risku segums” nenozīmē pilnu aizsardzību visos kara scenārijos.

Ko pārbaudīt pirms polises iegādes?

Izšķirošs ir nevis produkta nosaukums, bet konkrētais segums un izņēmumi.

- | | | |
|---|------------------------------|--|
| 1 | Apdrošinātais objekts | Vai segums attiecas uz mājokli, iedzīvi, ēkām, iekārtām, krājumiem un citu mantu? |
| 2 | Segtie notikumi | Droni un atlūzas, raķetes, sprādzienvilnis, sabotāža, terorakts, nemieri, karš. |
| 3 | Darbības nosacījumi | Vai segums ir spēkā tikai miera laikā, incidentam ārpus Latvijas vai arī kara stāvoklī? |
| 4 | Izņēmumi un limiti | Pārbaudīt valstu, ieroču veidu, netiešo zaudējumu, kiberincidentu un citu izņēmumu klāstu. |
| 5 | Atlīdzības mehānisms | Apdrošinājuma summa, atlīdzības limits, pašrisks, teritorija un pierādījumu prasības. |

Būtiska piebilde: tradicionālās ipašuma polises karu un militārus konfliktus parasti izslēdz. Jaunie risinājumi pārsvarā paredzēti militāriem incidentiem miera laikā, bet atsevišķu apdrošinātāju segums var darboties arī citos nosacījumos.

VĒRSIETIES PIE APDROŠINĀŠANAS BROKERA

Brokeris var salīdzināt dažādu apdrošinātāju segumu, izņēmumus un limitus, piedāvāt savus risinājumus.